

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: ČJL, 8. ročník

Sada: 2

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-33

Název materiálu: Obohacování slovní zásoby

Autor materiálu: Mgr. Marie Baslerová

Anotace: Prezentace týkající se obohacování slovní zásoby pomocí zkracování, přejímání z cizích jazyků a skládání.

Metodický popis:

- Seznámení se způsoby obohacování slovní zásoby
- Tvoření nových slov
- Využití získaných znalostí v testech

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 1. 11. 2012

Ověřující učitel: Mgr. M. Baslerová

Třída: 9. B

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obohacování slovní zásoby

Slovní zásoba – všechna slova jazyka, která se vyvíjí a vznikají nová slova, slova zastarávají a časem mizí

Aktivní – slova, která jedinec nejen zná, ale také používá

Pasivní – slova, kterým rozumí, ale sám je neužívá

Způsoby obohacování

□ Tvoření nových slov

– odvozování: **ván – ic(e)**

město – městečko (příponami)

město – předměstí (předponami)

Tvoření nových slov

☐ – skládání:

vlast + věda (vlastivěda)

země + koule (zeměkoule)

velké + město (velkoměsto)

světlo + vlasy (světlovlasý)

Způsoby obohacování

❑ Zkracování

- slova zkratková

(POFIS – Poštovní filatelistická služba)

- zkratky (CD, AMU, ČTK)

❑ Přejímání slov z cizích jazyků

- displej, butik, ofsajd...

❑ Nová sousloví

- skleníkový efekt

Zkratky

❑ 1. Písmenné (iniciálové zkratky)

- vznikají v písmu z počátečních písmen jednotlivých slov několikaslovného názvu
 - píšeme je bez teček
 - některá čteme jako slovo: AMU (Akademie múzických umění)
-

Zkratky

❑ 2. Zkratková slova

vznikají spojením počátečních hlásek nebo slabik slov několikaslovného názvu (Čedok)

❑ 3. Zkratky jiného druhu – p., aj., atd., tzv.,

Odvozování

❑ Nejčastější způsob tvoření slov

- příponami (les – lesík)
- koncovkami (jezdit – jízda)
- předponami (sekat – vysekat)
- předponou a příponou (podpatek)

❑ Přechylování – tvoření ženských názvů

Učitel – učitelka

Test

Napište význam těchto zkratek

1. ČR
 2. SRN
 3. UK
 4. OSN
 5. KB
 6. ČNB
 7. EU
-

Test – řešení

Napište význam těchto zkratk

1. ČR – Česká republika
 2. SRN – Spolková republika Německo
 3. UK – Univerzita Karlova
 4. OSN – Organizace spojených národů
 5. KB – Komerční banka
 6. ČNB – Česká národní banka
 7. EU – Evropská unie
-

Test – jakým způsobem vznikla tato slova

Listopad –

ZŠ –

Železobeton –

Předměstí –

Př. n. l. –

Strojvůdce –

TV –

Překrásný –

Lékařka –

Zanést –

Modrozelený –

Čedok –

Řešení

Listopad – skládáním

ZŠ – zkracováním

Železobeton – skládáním

Předměstí – odvozování předponami

Př. n. l. – zkracováním

Strojvůdce – skládáním

TV – zkracováním

Překrásný – stupňování příd. jména

Lékařka – přechylováním

Zanést – odvození předponou

Modrozelený – skládáním

Čedok – zkratkové slovo

Seznam použité literatury a pramenů:

SOCHROVÁ, Marie. Český jazyk v kostce pro střední školy. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999, ISBN 80-7200-041-1.

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire,
nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain)
nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Marie Baslerová
Základní škola Ruda nad Moravou, okres
Šumperk
zsroda@zsroda.cz
únor 2012